

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŚMIGLU ZA ROK 2023

W roku 2023 Ośrodek Pomocy Społecznej w Śmiglu realizował szeroki zakres zadań, wynikających z następujących ustaw:

- ustawy o pomocy społecznej;
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- ustawy o Karcie Dużej Rodziny;
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ustawy o systemie oświaty;
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- ustawy Prawo ochrony środowiska;
- ustawy o dodatku osłonowym;
- ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
- ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw;
- ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej.

Ponadto w 2023 r. Ośrodek realizował zadania wynikające z programów:

- „Opieka 75+”
- „Posiłek w szkole i w domu”,
- Program osłonowy „Pomoc Gminy Śmigiel w zakresie dożywiania dzieci w sytuacjach szczególnych” na lata 2024-2028,
- Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- Program Wspierania Rodzin z Gminy Śmigiel na lata 2022-2024,
- Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023
- Program „Korpus Wsparcia Seniorów” – na rok 2023
- Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2023
- Program „Asystent Rodziny w 2023 roku”.

Pomoc społeczna jest instrumentem polityki społecznej przeznaczonym do wspierania osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, z którymi nie są one w stanie same sobie poradzić. Pomoc społeczna podejmuje działania w sytuacjach zagrożenia podstawowych potrzeb życiowych oraz obniżenia jakości życia poniżej społecznie akceptowanego minimum, pozwala stworzyć warunki umożliwiające godną egzystencję, służy kompensowaniu różnorodnych szkód np. wynikających

z bezrobocia, niepełnosprawności, chorób, przyczynia się do wyrównywania nadmiernych różnicowań społecznych, daje poczucie bezpieczeństwa socjalnego.

Skutkiem działań pomocy społecznej winno być godne funkcjonowanie, eliminowanie wykluczenia społecznego oraz usamodzielnienie się jej beneficjentów.

Praca z rodzinami realizowana jest zasadniczo w oparciu o pracę socjalną, której definicja zawarta jest w art. 45 ustawy o pomocy społecznej:

1. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest:

1) z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
2) ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

2. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.

3. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

4. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

Zatrudnienie – stan na koniec roku

Ośrodek Pomocy Społecznej w Śmigłju w grudniu 2023 r. zatrudniał 30 pracowników.

Z tego:

1 – kierownik,

1 – główna księgowa,

1 – księgowa,

1 – inspektor,

8 – pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych (w tym jedna osoba na długotrwałym zwolnieniu lekarskim),

1 – asystent rodziny,

1 – pracownik socjalny – organizator usług opiekuńczych,

4 – pracowników świadczeń rodzinnych, wychowawczych, alimentacyjnych,

9 – opiekunek domowych (w tym jedna długotrwała nieobecność usprawiedliwiona),

1 – pomoc administracyjna w punkcie informacyjnym (długotrwała nieobecność usprawiedliwiona)

0,625 – sprzątaczką,

0,5 – informatyk.

Dodatkowo w grudniu 2023 r. na umowę zlecenie zatrudnialiśmy:

- osobę na zastępstwo w punkcie informacyjnym

- dwie opiekunki wykonujące usługi opiekuńcze,

- jedną Asystentkę rodziny

- jedną animatorkę w Klubie Seniora *Tęcza*.

W Ośrodku zadania statutowe realizowane są w trzech sekcjach:

- sekcji pracy socjalnej,
- sekcji usług opiekuńczych,
- sekcji świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.

Sekcja pracy socjalnej.

W sekcji zatrudnionych jest ośmiu pracowników socjalnych. W ogóle Ośrodek zatrudniał pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych w wymiarze 9 etatów. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wymagane jest zatrudnienie w wymiarze 1 pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców lub na 50 środowisk.

W ramach pomocy środowiskowej – w 2023 r. z pomocy Ośrodka korzystało 336 rodzin. Indywidualne (imienne) decyzje kierowano do 457 osób. W rodzinach objętych pomocą były łącznie 674 osoby, czyli objętych pomocą zostało 3,92 % mieszkańców gminy (w gminie wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. zamieszkiwało stale i czasowo 17.176 osób). Współczynnik ten na przestrzeni ostatnich pięciu lat waha się od 3,92% w roku 2023 do 4,47 % w latach 2019 i 2022.

Realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej pracownicy przeprowadzili około 717 wywiadów środowiskowych. Na podstawie wywiadów ustalono potrzebę metodycznej pracy socjalnej w 177 środowiskach. W niektórych sytuacjach praca prowadzona była w oparciu o kontrakt socjalny, w 2023 r. zawarto 11 kontraktów socjalnych. Poniższa tabela przedstawia pracę socjalną realizowaną metodą indywidualnej pracy socjalnej.

Tabela 1. Wybrane informacje o prowadzonej pracy socjalnej w latach 2022 – 2023.

Rodzaj pracy socjalnej	Liczba środowisk	
	Rok 2022	Rok 2023
1. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	380	336
2. Liczba rodzin wymagających pracy socjalnej długoterminowej (tj. realizowanej przez okres powyżej 3 miesięcy)	70	78
3. Liczba rodzin wymagających pracy socjalnej doraźnej, krótkoterminowej (tj. realizowanej przez okres do 3 miesięcy)	69	99
4. Liczba osób, którym udzielono poradnictwa w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, gospodarowania zasobami	65	71
5. Poradnictwo w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	33	52
6. Pomoc w procesie leczenia	24	36
7. Pomoc w poprawie warunków mieszkaniowych	21	15
8. Liczba osób – które motywowano do leczenia odwykowego	33	34
9. Motywowanie do podjęcia zatrudnienia, szkoleń zawodowych	49	56
10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w załatwianiu spraw urzędowych	62	48
11. Liczba rodzin, z którymi podpisano kontrakty socjalne, liczba kontraktów	12	11
12. Prowadzenie pracy socjalnej z ofiarami oraz sprawcami przemocy – liczba środowisk	37	39

Poza pracą socjalną, wywiadami przygotowywanymi do potrzeb pomocy społecznej, ustalaniem uprawnień do zasiłków i świadczeń z pomocy społecznej zadaniem pracowników socjalnych jest:

- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych do potrzeb świadczeń dla opiekunów osób niepełnosprawnych,
- przeprowadzanie wywiadów w rodzinach dzieci przebywających w opiece zastępczej na potrzeby PCPR-ów i sądów,
- prowadzenie spraw związanych z Kartą Dużej Rodziny i Wielkopolską Kartą Rodziny,
- koordynacja pracy interdyscyplinarnej w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- realizacja zasiłków i stypendiów szkolnych,
- ustalanie uprawnień do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych,
- prowadzenie spraw organizacyjnych dotyczących usług opiekuńczych, rozliczanie płatności,
- prowadzenie spraw administracyjnych w Ośrodku (wyplata wynagrodzeń, koordynacja w zakresie ochrony danych osobowych)
- w roku 2023 pracownicy socjalni realizowali jednorazowe świadczenia dla obywateli Ukrainy, przebywających w Polsce w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.

Tabela 2. Charakterystyka rodzin objętych pomocą społeczną.

Typ rodziny	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Rodziny ogółem	367	380	336
Gospodarstwa jednoosobowe	207	213	192
Rodziny z dziećmi	117	117	89
w tym rodziny wielodzietne	34	38	28
Rodziny niepełne	48	46	31
Rodziny emerytów i rencistów	127	95	105

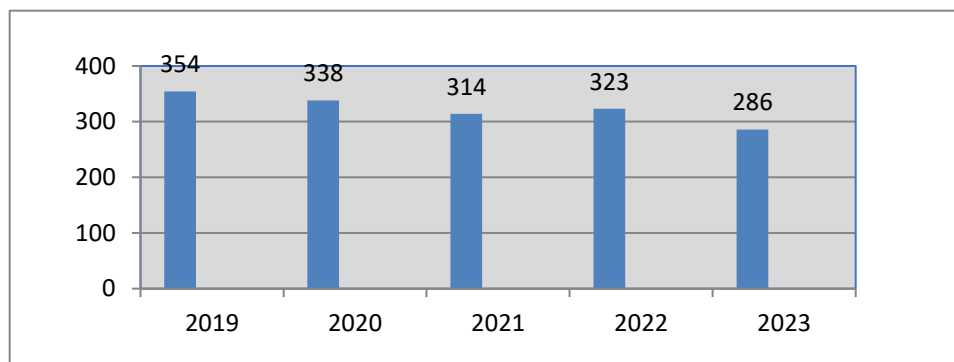
Tabela 3. Powody udzielenia pomocy społecznej (finansowej lub rzeczowej).

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
długotrwała lub ciężka choroba	189	175	143
Ubóstwo	127	131	144
niepełnosprawność	118	116	115
potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	44	35	39
bezrobocie	41	44	58
bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	26	14	18
alkoholizm	18	23	24

Od roku 2018 obserwowaliśmy trend obniżania się liczby gospodarstw domowych, korzystających z zasiłków i pomocy materialnej, tendencja ta zmieniła się w roku 2022 i liczba rodzin delikatnie wzrosła. W roku 2023 liczba gospodarstw korzystających ze wsparcia ponownie, i to znacząco, zmniejszyła się – o niecałe 12%. Podobnie zmniejszyła się liczba osób, do których kierowano pomoc imiennie, w drodze decyzji.

Poniższy wykres obrazuje w jaki sposób zmienia się liczba środowisk objętych pomocą finansową lub rzeczową tutaj. Ośrodka.

Wykres 1. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej w latach 2019-2023.

Z pomocy społecznej w 2023 r. skorzystało o 44 rodzin i osób samotnych mniej niż w roku 2022.

Zestawienie rodzajów gospodarstw domowych pokazuje, że najczęściej z pomocy społecznej korzystają osoby samodzielnie gospodarujące, jest to 57,14% korzystających, drugą grupą są rodziny z dziećmi – 26,49% gospodarstw domowych, pozostałe 16,37% to rodziny składające się z dwóch lub więcej osób dorosłych. W ogólnej liczbie środowisk/rodzin 31,25% to rodziny w skład których wchodzi emeryci lub renciści.

Na zauważalny spadek liczby środowisk objętych pomocą wpłynęło przede wszystkim ograniczenie wsparcia rodzin z dziećmi oraz osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe. Jedyną badaną kategorią rodzin, korzystających z pomocy społecznej, których liczba wzrosła to typ rodzin emeryckich i rencistów.

W 2023 r. kryterium dochodowe dla osoby prowadzącej jednoosobowe gospodarstwo domowe wynosiło 776 zł i 600 zł dla osoby w rodzinie. W Gminie Śmigiel, z pomocy społecznej w związku z osiąganiem dochodów poniżej ww. kryterium korzystały 144 rodziny. Liczba ta na przestrzeni ostatnich lat powoli wzrasta. Skrajne ubóstwo zanotowano w 42,9% środowisk korzystających z pomocy społecznej.

Badając pod kątem głównych przyczyn udzielenia pomocy społecznej najczęstszą przyczyną udzielenia wsparcia jest ubóstwo –które jest powodem udzielenia pomocy w 42,9% rodzin, następnie - długotrwała choroba 42,6 %, oraz niepełnosprawność – w 34,2% rodzin lub gospodarstw jednoosobowych.

Niezmiennie – skrajnie niskie dochody, długotrwała choroba a także niepełnosprawność są głównymi powodami korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

Świadczenia z pomocy społecznej

Tabela 4. Zasiłki stałe.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba osób	52	55	54
Kwota w zł	259.490	300.939	298.371

Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób pobierających zasiłki stałe jest na podobnym poziomie. Korzystający to osoby całkowicie niezdolne do pracy, czyli osoby ze znaczną lub umiarkowaną niepełnosprawnością oraz w wieku emerytalnym, spełniający kryterium dochodowe. Średnia wysokość

jednego świadczenia wynosiła ok. 555 zł miesięcznie, średnio osoba otrzymywała świadczenie przez 9,96 miesiąca. Osoby uprawnione korzystały zazwyczaj także z innych świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 5. Składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba osób	46	43	48
Kwota w zł	21.187	23.370	24.193

Składki opłacane są osobom, które mają uprawnienia do zasiłku stałego i nie są ubezpieczone z innych tytułów. Liczba osób w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła.

Tabela 6. Zasiłki okresowe.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba rodzin	72	57	68
Liczba świadczeń	321	271	304
Kwota	137.146	145.227	180.848
w tym wkład Gminy	33.146	30.227	43.849
w tym wkład Wojewody	104.000	115.000	136.999
Średnia wysokość zasiłku okresowego	427	536	595
Średnia liczba miesięcy pobierania zasiłku	4,5	4,8	4,4
Kwota zasiłku na rodzinę	1.905 zł	2.548 zł	2.660 zł

Zasiłek ten jest przyznawany rodzinom o dochodach poniżej kryterium dochodowego. Zasady jego przyznawania wyznaczają kwotę świadczeń oraz krąg osób uprawnionych.

Zasiłki okresowe są najbardziej potrzebną formą pomocy, w sytuacji kryzysowej dają poczucie stabilności i pomagają zaplanować przyszłość. W niektórych rodzinach mimo kryterium dochodowego pozwalającego na objęcie pomocą w tej formie zasiłek nie był przyznawany, gdyż długotrwałe korzystanie z pomocy obniża aktywność w samodzielnym rozwiązywaniu problemów życiowych. Ponadto sztywne kryterium dochodowe oraz sposób ustalania kwoty zasiłku uniemożliwiają wsparcie niektórych rodzin na pożądanym poziomie.

Liczba rodzin korzystających z zasiłków okresowych w porównaniu z rokiem 2022 wzrosła o 19,3%, nadal jednak nie osiągnęła poziomu z 2021 r. Prawie połowa korzystających z ww. zasiłków borykała się z problemem bezrobocia, znacząca (26%) część z problemem długotrwałej choroby i podobna część osób korzystała z pomocy w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa i wielodzietności.

Tabela 7. Zasiłki celowe.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba rodzin	226	203	191
w tym specjalne dla rodzin przekraczających kryterium	130	110	89
w tym zasiłki celowe z programu dożywiania	114	99	112
Kwota	310.279 zł	287.619	319.971

W tym specjalne, dla rodzin przekraczających kryterium	98.342 zł	75.822	66.977
W tym zasiłki celowe z programu pomoc państwa w zakresie dożywiania	144.319 zł	151.678	235.506
Średnia wysokość pomocy dla jednej rodziny – zas. celowy specjalne (gdy wyższe dochody)	756 zł	689 zł	753 zł
Średnia wysokość pomocy dla rodzin otrzymujących zasiłki celowe (wszystkie rodzaje celowych)	1.373 zł	1.417 zł	1.675 zł

W przypadkach wymagających wsparcia finansowego lub rzeczowego najczęściej są przyznawane zasiłki celowe. W prawie połowie sytuacji (46,6%) zasiłki te były przyznawane pomimo przekroczenia kryterium dochodowego, w ubiegłych latach zawsze w większej części z pomocy korzystały rodziny i osoby samodzielnie gospodarujące, które osiągały dochody przekraczające kryterium dochodowe.

W 2023 r. utrzymała się tendencja obniżania się liczby rodzin korzystających z zasiłków celowych. Wzrosła jedynie liczba rodzin objętych programem dożywiania. Miało to bezpośredni związek ze zwiększeniem kryterium uprawniającym do świadczeń z programu oraz większej dostępności środków z budżetu państwa, a także zmianą preferowanej formy wsparcia (mniej osób było zainteresowanych korzystaniem z posiłku).

W 2023 r., w porównaniu do 2022 r., przeciętna wysokość świadczeń na rodzinę zwiększyła się zauważalnie, o 18,2% i wynosiła średnio 1.675 zł na rok.

Zasiłki celowe to świadczenia na pokrycie kosztów zabezpieczenia określonej we wniosku potrzeby. Najczęściej są to zasiłki na żywność, opłaty mieszkaniowe, leki i leczenie, opał.

Tabela 8. Schronienie.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba osób	5	6	3
Kwota	30.356 zł	7.039 zł	4.276 zł.

Wydatki dotyczą pokrywania kosztów pobytu w Noclegowniach oraz Schroniskach dla bezdomnych. Dodatkowo Gmina Śmigiel ponosiła koszty związane ze zleceniem zadania udzielania schronienia Miastu Leszno - w kwocie 10.220 zł.

W roku 2023 kontynuowano realizację porozumienia z Miastem Leszno na udzielanie schronienia bezdomnym z Gminy Śmigiel.

Spośród osób korzystających w 2023 r. ze schronienia:

- jedna osoba nie żyje
- jedna osoba po opuszczeniu schroniska wyjechała do pracy za granicą,
- jedna osoba opuściła schronisko w Poznaniu i Ośrodek nie zna jej sytuacji.

Tabela 9. Usługi opiekuńcze.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba osób	74	97	76
w tym z programu Opieka 75+	30	29	39
Liczba świadczeń	18 070	17.528	17.436
w tym z Programu Opieka 75+	6.754	6.960	7.623
Kwota	697.141	726.682	848.255
rzeczywista cena jednej godziny usługi opiekuńczej	38,58 zł	41,46 zł	48,65 zł
Wpłaty świadczeniobiorców – zwroty kosztów	108.216	130.291	172.058
Środki Programu Opieka 75+	80.854	88.773	116.544
Koszty gminy (koszty-zwroty)	508.071	507.618	559.653

W roku 2023 zmniejszyła się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, znacząco, bo aż o 21,6% w porównaniu do roku 2022, jest na poziomie roku 2021. Jednocześnie liczba wypracowanych godzin jest na poziomie tego roku. Dokładnie odzwierciedla to tendencję do zmniejszania liczby godzin usług na jedną osobę. W 2023 r. osoby korzystające z usług opłacały średnio 9,87 zł za godzinę usług. Obecnie więcej osób korzysta z usług w wymiarze niższym niż 2 godziny dziennie, np. w wybrane dni tygodnia lub po 1 godzinie dziennie. Ośrodek odpowiada na oczekiwania mieszkańców, którzy przy wzroście stawek za usługi nie występują o dodatkowe godziny. W 2023 r. nie wydano żadnej decyzji odmownej dla osób występujących o zwiększenie zakresu usług.

Koszty usług są kalkulowane na podstawie wydatków, które jednoznacznie można przypisać do usług opiekuńczych oraz części kosztów zatrudnienia związanych z organizacją usług.

Zadanie jest realizowane w sekcji usług opiekuńczych. W ciągu 2023 r. zatrudnialiśmy 9 opiekunek domowych, dodatkowo w trakcie roku, w różnym wymiarze godzinowym zatrudnialiśmy w sekcji cztery osoby na umowę zlecenie. Koordynacją usług zajmuje się wyznaczony pracownik socjalny, ustalający uprawnienia do ww. świadczeń.

Podopieczni przeciętnie korzystają z pomocy w wymiarze 1,45 godz. dziennie. Osoby samotne, wymagające szczególnej opieki mają pomoc także w niedziele i święta. W celu obniżenia kosztów Gminy przystąpiliśmy do Programu Opieka 75+, który dofinansowuje do 60% kosztów usług opiekuńczych określonym w programie świadczeniobiorcom.

Wszystkie należne wpłaty z tytułu odpłatności za usługi za rok 2023 zostały uregulowane.

Tabela 10. Dożywianie

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba osób korzystających z pomocy w formie posiłku	59	79	83
Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie zasiłku	114	99	112

Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie świadczeń rzeczowych – zakupionej żywności	27	25	12
Ogółem koszt dożywiania	189.857 zł	213.166 zł	313.666 zł
z tego	środki Wojewody	125.042 zł	217.866 zł
	środki Gminy	64.815 zł	95.800 zł
Koszt posiłków	43.190 zł	56.558	76.218
Kwota zasiłków oraz świadczeń rzeczowych z programu dożywiania (podana także w opisie zasiłków celowych)	144.319 zł	155.014 zł	237.448 zł
Kwota zasiłków i świadczeń rzeczowych na rodzinę	1.266 zł	1.566 zł	2.120 zł

W ogólnej liczbie 83 osób korzystających z posiłków – 14 osób to osoby dorosłe, którym zakupywane były posiłki w restauracji.

Liczba osób korzystających z pomocy w formie posiłków delikatnie wzrosła, jednak obecnie ta forma pomocy dotyczy mniejszej liczby osób niż to było przed pandemią i okresem nauki zdalnej. Bardziej oczekiwana jest pomoc w formie pieniężnej. Z zasiłków w formie dożywiania systematycznie korzystają osoby starsze i niepełnosprawne o niskich dochodach oraz rodziny z małymi dziećmi.

W 2023 r. wszystkie osoby zgłaszające potrzebę dożywiania, które spełniały odpowiednie kryteria otrzymały pomoc. W 2023 r. poszerzony został krąg osób uprawnionych do świadczeń, kryterium dochodowe wzrosło ze 150% do 200% kryterium określonego w przepisach pomocy społecznej.

Kwota wydatków na dożywianie wzrosła aż o 47,1%.

W ramach dożywiania 8 dzieci korzystało z Gminnego programu osłonowego, który zakłada udzielenie posiłku w porozumieniu ze szkołami, bez wywiadu i decyzji administracyjnej. W roku 2022 pomocą na tych zasadach objęto 13 dzieci.

Dodatkowo Ośrodek dożywiał dzieci, które przybyły do Polski z terytorium Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym.

Ze środków Funduszu pomocy obywatelom Ukrainy dożywianych było 18 dzieci – wartość udzielonej pomocy wynosiła - 12.713 zł. W porównaniu z rokiem 2022 – liczba dzieci obniżyła się diametralnie, wtedy dożywiano 60 dzieci. Wartość udzielonej pomocy była jednak na podobnym poziomie jak w roku 2022.

Tabela 11. Domy Pomocy Społecznej.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba osób	13	14	13
Kwota	398.042 zł	460.012	564.600

W 2023 r. w domach pomocy społecznej przebywało 13 osób. W roku 2023 w DPS nie umieszczono nikogo, jedna osoba zmarła.

Ośrodek czyni starania, aby zakres i poziom usług opiekuńczych był wystarczający dla osób niesamodzielnych, aby osoby te mogły pozostać jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Pomoc materialna dla uczniów

Pomocą objęto 47 uczniów (w roku 2022 – 47 uczniów, w roku 2021 – 63 uczniów), zrealizowano 145 świadczeń, rok wcześniej 185 świadczeń. W roku 2023 r. wypłacono 1 zasiłek szkolny, w roku 2022 – nie wypłacono zasiłku szkolnego. Liczba korzystających w porównaniu do roku 2022 pozostaje taka sama – 47 uczniów.

Łączna wartość udzielonej pomocy wynosiła 28.691 zł, rok wcześniej 35.777 zł i obniżyła się o 19,8%. W roku 2023 wszystkie osoby spełniające kryterium otrzymały pomoc w formie rzeczowej, poprzez zwrot - do wysokości przyznanego stypendium kosztów już poniesionych (faktury). Zasiłek szkolny w wys. 500 zł został wypłacony w formie pieniężnej.

Średnio na ucznia w 2023 r. przeznaczono stypendium w kwocie 610 zł, rok wcześniej - 761 zł, kwota ta jest znaczącym wkładem w pokrywanie wydatków związanych z nauką dzieci w szkole.

Pomoc kierowana była dla rodzin, których dochody nie przekraczały kwoty 600 zł na osobę w rodzinie. Do dochodu nie wliczało się świadczeń tzw. 500+. Na przestrzeni lat obserwowaliśmy stały spadek liczby rodzin korzystających z pomocy w formie stypendiów, w roku 2023 tendencja ta zatrzymała się.

Pomoc dla obywateli Ukrainy, realizowana ze środków Funduszu pomocy.

Dożywianie dzieci w szkołach – pomoc otrzymało 18 dzieci, wartość zrealizowanych świadczeń wynosiła 12.713 zł.

Stypendia szkolne – pomoc dla uczniów przyznano 11 dzieciom, o wartości 6.589 zł.

Zasiłek okresowy – 1 rodzina – 1.800 zł

Jednorazowe świadczenia dla obywateli Ukrainy, 300 zł na osobę - 48 świadczeń – 14.400 zł

Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy – 20 rodzin - 109.065 zł.

Zrealizowano:

zasiłki rodzinne oraz dodatki - 480 świadczeń w kwocie 57.750 zł,

świadczenia opiekuńcze – 33 świadczenia o wartości 42.781 zł,

jednorazowe zapomogi z tyt. urodzenia dziecka - 2 świadczenia, wartość 2.000 zł,

świadczenia rodzicielskie – 7 zasiłków, 6.533 zł.

Składki zdrowotne oraz społeczne, realizowane dla osób pobierających świadczenia opiekuńcze – 30 świadczeń – 14.251 zł.

Świadczenia zabezpieczenia społecznego.

Świadczenia zabezpieczenia społecznego to świadczenia w ramach polityki społecznej państwa mające na celu wspieranie osób w określonych sytuacjach życiowych. Ustalenie uprawnień do świadczeń najczęściej nie wymaga przeprowadzenia wywiadów środowiskowych. Pracownicy ustalają rozstrzygnięcie na podstawie prowadzonych postępowań administracyjnych, po zebraniu odpowiednich dokumentów oraz ich weryfikacji.

Poniższe świadczenia zabezpieczenia społecznego realizowane są ze środków budżetu państwa.

W sekcji zatrudnionych było czterech pracowników, dodatkowo niektóre zadania wykonywał inspektor, zatrudniony ze środków Gminy Śmigiel.

Świadczenia rodzinne.

Poniższa tabela prezentuje wydatki na świadczenia rodzinne oraz opiekuńcze związane z niepełnosprawnością, a także dane liczbowe określające ilość przyznawanych świadczeń.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłków rodzinnych	19.664	17.344	14.304
Kwota	2.170.625 zł	1.889.855 zł	1.520.577 zł
Liczba zasiłków pielęgnacyjnych	7.744	7.683	7.589
Kwota	1.671.464 zł	1.656.978 zł	1.635.872 zł
Liczba świadczeń pielęgnacyjnych	1.802	1.967	2.033
Kwota	3.441.553 zł	4.040.276 zł	4.854.658 zł
Liczba specjalnych zasiłków opiekuńczych	25	37	32
Kwota	15.500 zł	22.420 zł	19.840 zł
Liczba zasiłków dla opiekuna	62	47	34
Kwota	38.329 zł	29.036 zł	20.880 zł
Liczba świadczeń z ustawy „Za Życiem”	3	4	1
Kwota	12.000 zł	16.000 zł	4.000 zł
Liczba świadczeń rodzicielskich	435	383	294
Kwota	388.716 zł	349.561 zł	274.333 zł
Liczba zapomóg z tyt. urodzenia dziecka tzw. becikowe	142	84	78
Kwota zapomóg	142.000 zł	84.000 zł	78.000 zł
Liczba składek emerytalno – rentowych	1.237	1.373	1.454
Kwota	596.830 zł	712.259 zł	866,762 zł
Liczba składek zdrowotnych	629	594	638
Składki na bezp. zdrowotne	108.616 zł	110.685 zł	130.739 zł

Niska wysokość kryteriów dochodowych, które określają granice uprawniające do świadczeń powoduje, że liczba uprawnionych z roku na rok obniża się, realizowana jest niższa liczba świadczeń oraz zmniejszają się wydatki na świadczenia. Liczba zasiłków rodzinnych i dodatków do tych zasiłków w stosunku do 2022 r. obniżyła się aż o 17,5%. Jest to tendencja wieloletnia.

Analiza danych potwierdza spadek urodzeń, zanotowano o 7,1% mniej uprawnionych do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (w roku 2022 odnotowano zmniejszenie liczby uprawnionych aż o 40,85%).

Spośród wszystkich świadczeń zabezpieczenia społecznego wzrost liczby uprawnionych wystąpił jedynie wśród opiekunów osób z niepełnosprawnościami, którzy korzystali ze świadczenia pielęgnacyjnego, o niewielką wartość 3,35%, wzrost wydatków związany jest przede wszystkim ze wzrostem kwoty przysługującego świadczenia. Ponieważ część uprawnionych do ww. świadczeń korzysta dodatkowo z ubezpieczenia zdrowotnego oraz emerytalno-rentowego, stąd wzrost liczby świadczeń oraz wydatków na te zasiłki.

Liczba rodzin otrzymujących różnego rodzaju świadczenia zabezpieczenia społecznego o charakterze świadczeń rodzinnych i opiekuńczych wynosiła na koniec 2023 roku 901, podczas gdy na koniec 2022r. - 1.006, na koniec roku 2021 – 1.089. W tym zasiłki rodzinne, zależne od dochodu pobierało zaledwie 267 rodzin, podczas gdy na koniec 2022 r. - 358 rodzin, na koniec 2021 r. - 417 rodzin. Liczba rodzin, korzystających z zasiłków rodzinnych w grudniu 2023 r. było aż o 25,4% niższa niż w tym samym okresie rok wcześniej.

Najczęściej zasiłek rodzinny był pobierany na dwoje dzieci – 109 rodzin, na jedno dziecko – 93 rodziny i na troje i więcej – 65 rodzin.

Zmiana struktury rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych - jest diametralna w stosunku do 2022 r. O 38,4% i o 34,3 % obniżyła się odpowiednio liczba rodzin z dwojgiem oraz trojgiem i więcej dzieci, o 13,4% wzrosła zaś liczba rodzin z jednym dzieckiem.

Pomoc osobom uprawnionym do alimentów

Poniższa tabela prezentuje zakres pomocy osobom uprawnionym do alimentów na przestrzeni lat.

Tabela 13. Świadczenia dla osób uprawnionych do alimentów, dla których egzekucja jest bezskuteczna.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba świadczeń z funduszu alimentacyjnego	770	907	877
Kwota	368.713,00	399.801,00	395.685,00
Liczba osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego	78- osoby którym wydano decyzje	61- osób, którym wydano decyzje	58- osób, którym wydano decyzje
	93- osoby uprawnione	90- osób uprawnionych	88- osób uprawnionych
Liczba dłużników alimentacyjnych	65- w gminie 102- poza gminą	56-w gminie 103-pozą gminą	55-w gminie 105 – poza gminą

W roku 2023 świadczenia z funduszu alimentacyjnego realizowane były w 58 rodzinach dla 88 oraz dorosłych osób uprawnionych, dla których egzekucja alimentów okazała się bezskuteczna.

Wysokość świadczenia dla jednej osoby uprawnionej (najczęściej jest to dziecko) wynosiła średnio 451 zł na miesiąc, gdzie średnia wysokość świadczenia w 2022 r. wynosiła – 441 zł.

W 2023 r. Ośrodek podejmował niżej wymienione działania wobec dłużników alimentacyjnych, mające na celu zwiększenie ściągальności wypłaconych świadczeń:

- w 54 sprawach złożono na Policję zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa niealimentacji,

- złożono do Prokuratury 2 wnioski o ściganie za przestępstwo niealimentacji,
- wydano 3 decyzje uznające dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych,

Inne czynności związane z dochodzeniem zwrotów:

- wystosowano 7 wezwań do dłużników, w celu rejestracji w PUP jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy,
- wystosowano 3 informacje do PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników,
- udzielono 15 odpowiedzi na zapytania policji, dotyczące wpłat dokonywanych przez dłużników, z tytułu spłaty zadłużenia z funduszu alimentacyjnego,
- wystosowano 10 wniosków o udostępnienie danych, do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, Dyrektora Zakładu Karnego lub Aresztu Śledczego,
- przeprowadzono 15 wywiadów alimentacyjnych oraz odebrano oświadczenia majątkowe dłużników,
- skierowano 31 wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego,
- wystosowano 39 wezwań na wywiad alimentacyjny,
- wystosowano 27 informacji do komorników sądowych, mających wpływ na egzekucję zasądzonych alimentów, pochodzące z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego,
- wysłano 61 informacji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego w tutejszym Ośrodku,
- przekazywano oraz aktualizowano informacje do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużników.

W 2023 r. wypłaciliśmy świadczenia z funduszu alimentacyjnego na kwotę 395.685,06 zł – z dotacji Wojewody, odzyskaliśmy na rzecz gminy 61.335,64 zł, na rzecz budżetu państwa 90.939,76 zł, tj. w sumie 152.275,40 zł, tj. 38,48 %. Dodatkowo odsetki wynosiły 165.739,70 zł, co razem daje kwotę 318.015,10 zł. Na koniec grudnia 2023 r. stan zaległości z tyt. wypłaconych świadczeń o charakterze alimentacyjnym wraz z odsetkami wynosi 5.778.468,43 zł. Stan należności wzrósł w stosunku do grudnia 2022 r. o 121.071,98 zł.

Dodatki do źródeł energii i ciepła

W roku 2023 Ośrodek realizował niżej wymienione dodatki, których celem było pomoc gospodarstwom domowym w związku ze wzrostem cen energii oraz ogrzewania.

Tabela 14. Dodatki do źródeł energii i ciepła

Nazwa dodatku	Liczba wniosków	Liczba zrealizowanych świadczeń	Wartość zrealizowanych świadczeń
Refundacja podatku VAT za paliwa gazowe	110	73	25.154 zł
Dodatek węglowy	Nie dotyczy	7	21.000 zł
Dodatek elektryczny	13	23	27.000 zł

Realizacja zadań z zakresu Programu „Czyste powietrze”

Ośrodek prowadzi postępowania administracyjne w celu ustalenia uprawnień do korzystania z dotacji w ramach programu „Czyste powietrze”. W roku 2023 w wyniku prowadzonych postępowań wydano 201 zaświadczeń. Dla porównania w 2022 r. wydano 105 zaświadczeń.

Finansowanie Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 15. Podział ze względu na źródła finansowania.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Ogółem koszty	34.045.163 zł	36.470.056 zł	15.056.629 zł
Z budżetu gminy	2.810.197 zł	3.082.250 zł	3.592.460 zł
Dotacje zewnętrzne	31.234.966 zł	33.387.806 zł	11.464.169 zł

Tabela 16. Utrzymanie Ośrodka i świadczenia.

Dane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Ogółem koszty	34.045.163 zł	36.470.056 zł	15.056.629 zł
Świadczenia	31.283.385 zł	33.617.994 zł	11.998.456 zł
koszty zatrudnienia, w tym um. cywilnoprawne	2.359.338 zł	2 461 869 zł	2.540.779 zł
pozostałe koszty funkcjonowania i zakupu usług	402.440 zł	390 193 zł	517.394 zł

Na koszty świadczeń składają się koszty zasiłków, świadczeń w formie niepieniężnej np. posiłki, koszty domów pomocy społecznej, utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, składek na ubezpieczenie klientów Ośrodka, porady prawne i psychologiczne. W kosztach zatrudnienia wliczone są też koszty zatrudnienia opiekunek domowych.

Z analizy wynika, że wydatki Gminy na pomoc społeczną w kolejnych latach systematycznie rosną, w 2023 w stosunku do roku 2022 wzrosły aż o 16,6%. Jednocześnie koszty ogółem funkcjonowania pomocy społecznej w 2023 r. znacząco obniżyły się w stosunku do lat ubiegłych, co było bezpośrednio związane z przeniesieniem od 2022 r. świadczeń wychowawczych do realizacji w ZUS i wypłatą w roku 2022 dodatków węglowych.

Inne działania wspierające podopiecznych Ośrodka oraz rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym.

1. Wspieranie rodzin – ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Informacja o działaniach Ośrodka w ramach realizacji Programu Wspierania Rodzin z Gminy Śmigiel na lata 2022-2024

Głównym celem Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Śmigiel w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe to:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny, wspieranie rodzin w zapewnieniu podstawowych potrzeb bytowych,
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- w rodzinach z deficytami w zakresie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci i młodzieży w środowisku rodzinnym,
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności koniecznych usług i wsparcia socjalnego,
- podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi,
- doskonalenie kadry zaangażowanej do pracy na rzecz rodziny,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców,
- pomoc rodzinom w organizowaniu dzieciom czasu wolnego,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Program zakłada realizację niżej wymienionych zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Śmiglu:

1. Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny. Wsparcie Interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny. Gmina Śmigiel zatrudnia jednego asystenta rodziny na umowę o pracę i dodatkowo osobę na umowę zlecenie.

W roku 2023 asystenci rodziny współpracowali z 23 rodzinami, w których wychowywanych było 59 dzieci. Na zlecenie sądu rodzinnego asystenci współpracowali z 11 rodzinami, w pozostałych przypadkach dobrowolnie, na wniosek pracownika socjalnego. W roku 2023 przydzielono asystenta 8 nowym rodzinom, zakończono współpracę z 8 rodzinami. W 2022 r. asystenci współpracowali z 18 rodzinami.

Asystenci, zgodnie z przepisami prawa, podejmują między innymi, niżej wymienione prace, określone szczegółowo w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, prowadzenie zajęć grupowych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

2. Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenie, prowadzone w szczególności przez asystenta rodziny a także w ramach grupy wsparcia.

Powyższe poradnictwo specjalistyczne jest prowadzone w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny:

- psycholog – w 2023 r. zrealizowano 139 godzin poradnictwa i pomocy psychologicznej,
liczba porad - 229 wizyt
liczba osób korzystających – jednorazowo 27 osób, systematyczna pomoc psychologiczna 60 osób korzystających – razem 87 osób
z osób korzystających systematycznie:
- pomoc indywidualna – liczba osób: 37 osób
- pomoc dla systemu rodzinnego – liczba osób: 23 osoby, liczba rodzin: 13 rodzin
- radca prawny – w 2023 r. – zrealizowano – 61 godzin, skorzystało 107 osób
- dyżury pełni Asystent rodziny – 5 godzin w tygodniu

3. Praca socjalna i świadczenia socjalne.

W ramach realizacji programu pracownicy socjalni są zobowiązani do opracowywania i realizacji szczegółowych planów pracy socjalnej oraz ustalenia niezbędnych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w rodzinach w których występuje zagrożenie ograniczenia władzy rodzicielskiej.

- W 28 rodzinach prowadzono pracę socjalną pod kątem problemów opiekuńczo-wychowawczych. Dla pięciu rodzin złożono powiadomienia do sądu lub prokuratury w sprawach dzieci, z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny lub rozpoznanie sprawy o przestępstwo;

- W 2023 roku z terenu Gminy Śmigiel skierowano jedno dziecko do rodziny zastępczej. W 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 18 dzieci;
- W 2023 r. z pomocy społecznej korzystało 336 środowisk, w tym 89 rodzin z dziećmi, 31 rodzin niepełnych i 28 rodzin wielodzietnych;
- Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych z pomocy społecznej korzystały 22 rodziny;
- Z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa i wspierania rodzin wielodzietnych z pomocy korzystały 34 rodziny;
- W związku z przemocą w rodzinie prowadzono pracę socjalną w 23 rodzinach z dziećmi;
- Rodziny w których podejmowano pracę w zakresie wsparcia w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych (22 rodziny) otrzymały nw. pomoc:
 - o Zasiłki pieniężne oraz świadczenie rzeczowe – 74.241 zł
 - o Posiłki – 24.373 zł.

4. Szkoła dla rodziców

W 2023 r. Ośrodek zorganizował zajęcia dla rodziców, podnoszące ich kompetencje wychowawcze. Cykl zajęć obejmował 10 spotkań. Celem zajęć było przekazanie wiedzy dotyczącej skutecznych metod wychowawczych, wychowywania bez przemocy, nawiązywania prawidłowych więzi opartych na miłości i szacunku. W spotkaniach uczestniczyło 9 rodziców.

5. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

W roku 2023 Gmina Śmigiel ponosiła koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej w kwocie 174.439 zł.

W roku 2023 w pieczy umieszczono jedno dziecko. Łącznie w 2023 r. finansowano koszty utrzymania 18 dzieci poza rodzinami biologicznymi.

2. Przeciwdziałanie przemocy – ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program zakłada realizację niżej wymienionych zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Śmiglu:

1. Skoordynowanie działań instytucji zajmujących się na terenie Gminy Śmigiel, zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez pracę Zespołu Interdyscyplinarnego.
 - Koordynacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowana jest poprzez Zespół Interdyscyplinarny w Śmiglu. Zespół Interdyscyplinarny składa się z pracowników pomocy społecznej, członka Komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli oświaty, policji, pielęgniarki, kuratora zawodowego oraz prokuratora. Gmina Śmigiel zawarła stosowne porozumienia o współpracy z Komendą Powiatową Policja

w Kościanie, Sądem Rejonowym w Kościanie, Prokuraturą Rejonową, Ośrodkiem Opieki Środowiskowo-Rodzinnej *DOM*, Szkołami, Przedszkolami, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Kościanie. Instytucją organizującą pracę Zespołu Interdyscyplinarnego jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Śmiglu. W 2023 r. w związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie powołano Zespół w nowym składzie, w oparciu o znowelizowane przepisy.

- W roku 2023 odbyły się cztery spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. Na posiedzeniach Zespołu wypracowywano kierunki działań w celu realizacji zadań wynikających z programu, analizowano niektóre trudne sytuacje w rodzinach, wymagające szczególnej wiedzy specjalistycznej, analizowano dane o zjawisku przemocy.
2. Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom z rodzin, w których wystąpiła przemoc.
- Zadanie realizowano poprzez pracę w ramach grup roboczych oraz grup diagnostyczno-pomocowych, które składają się z przedstawicieli odpowiednich instytucji. Grupy robocze objęły wsparciem 63 środowiska, w tym 44 środowiska, w których wszczęto postępowanie w roku 2023. Odbyło się 137 posiedzeń grup roboczych. Dla każdej rodziny opracowywany został indywidualny plan pomocy.
 - Do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 62 formularze „Niebieskie Karty”, w 44 przypadkach wszczęto procedurę NK, pozostałe to niebieskie karty sporządzone w rodzinach w których aktualnie prowadzono pracę.
 - Łącznie w 40 przypadkach zamknięto realizację procedury, w tym w 16 środowiskach ze względu na stwierdzenie braku zasadności podejmowanych działań, natomiast w 24 przypadkach zakończono procedurę w związku z ustaniem przemocy.
 - Podjęto uchwały kierujące trzy osoby stosujące przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.
 - Złożono 10 powiadomień do sądu i 6 do prokuratury o stosowanie przemocy.
 - Każdej osobie dotkniętej problemem przemocy, w tym sprawcom przemocy zapewniono dostęp do bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej udzielanej w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny. W związku z przemocą w ramach specjalistycznego poradnictwa psychologicznego z pomocy skorzystało 18 osób, z poradnictwa prawnego skorzystał 3 osoby.
 - Świadczenia z pomocy społecznej, ze względu na przemoc domową realizowano w 9 rodzinach.
3. Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.
- W ramach kampanii informacyjnej przeprowadzono warsztaty pt. „Warto wiedzieć.” Na zajęciach z uczniami klas VI przekazano podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie oraz o instytucjach, które udzielają pomocy.
 - Każda ze szkół przygotowała działania w ramach kampanii informacyjnej, Pedagogzy ze szkół z terenu gminy Śmigiel uzgodnili formę obchodów Międzynarodowego Dnia Zapobiegania Przemocy Wobec Dzieci, gdzie wykorzystano wsparcie finansowe Zespołu Interdyscyplinarnego w Śmiglu, w ramach którego zakupione zostały roll-upy oraz ulotki informacyjne dla każdej ze szkół.

Ulotki przygotowano w oparciu o zwycięską pracę w konkursie realizowanym w 2022r. przez Zespół w szkołach podstawowych w gminie Śmigiel. Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Przemocy Wobec Dzieci miał różnorodną formę, w szkołach odbyły się apele wychowawcze, spotkania z policjantami, a także zajęcia tematyczne w klasach podczas godzin wychowawczych.

- Ośrodek przygotowuje materiały informacyjne na stronę internetową Ośrodka.
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Śmiglu, wspólnie z Posterunkiem Policji w Śmiglu w ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw, zorganizował wspólne dyżury w Ośrodku Pomocy Społecznej – w lutym 2023 r.

4. Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się zjawiskiem przemocy.

- Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w czerwcu 2023r. uczestniczyli w szkoleniu współfinansowanym przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie dotyczącemu realizacji procedury Niebieska Karta, a w szczególności pracy z osobą stosującą przemoc domową oraz osobą doznającą przemocy domowej,
- Przewodnicząca zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyła w dwudniowym szkoleniu związanym z ubiegłorocznymi zmianami „Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Prawo i praktyka”, zorganizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, w szkoleniu WOKISS – Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” oraz szkoleniu – Nowe zespoły interdyscyplinarne – zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Zastępca Przewodniczącej Zespołu interdyscyplinarnego uczestniczył w szkoleniu WOKISS – Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.
- Siedmiu członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Śmiglu odbyło obowiązkowe szkolenie zrealizowane zgodnie z art. 9a ust. 5a Ustawy z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Przez cały 2023 r. pracownicy socjalni Ośrodka oraz Asystenci rodziny uczestniczyli w cyklicznych spotkaniach superwizyjnych z certyfikowanym specjalistą, wspierającym merytorycznie pracowników w realizowanej pracy socjalnej.

5. Monitorowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Śmigiel.

Na podstawie danych, które są w zasobach Zespołu Interdyscyplinarnego ustalono:

1) Liczba osób objętych pomocą grup roboczych

Tabela 17. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych.

	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Ogółem liczba osób objętych pomocą	64	60	83
z tego liczba kobiet	24	41	36
z tego liczba mężczyzn	10	7	4
z tego liczba dzieci	30	12	43

- 2) Niebieskie Karty część A, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego i formy zgłaszanej przemocy

Tabela 18. Niebieskie Karty część A.

	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba Niebieskich Kart część A,	54	37	44
przemoc psychiczna	34	37	44
przemoc fizyczna	22	25	28
przemoc ekonomiczna	0	0	0
przemoc seksualna	0	0	0
zaniedbanie	0	0	0
zgłaszana przemoc wobec dzieci	5	6	6
w tym przemoc fizyczna	4	3	44
w tym przemoc psychiczna	5	5	44

- 3) Procedura Niebieskie Karty

Tabela 19. Procedura Niebieskie Karty.

	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba środowisk, w których prowadzono pracę w ramach grupy roboczej	56	53	62
Stwierdzenie braku zasadności działań	19	9	16
Ustanie przemocy	18	16	24

Zespół Interdyscyplinarny przygotował diagnozę zjawiska przemocy domowej do potrzeb programu przeciwdziałania przemocy domowej na lata 2024 – 2030.

3. Opieka wytchnieniowa

W roku 2023 r. Gmina Śmigiel po raz drugi przystąpiła do programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023. Zadania objęte programem były w pełni finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego na rok 2023.

Program zakłada wsparcie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub innym, tożsamym ze znacznym stopniem np. z pierwszą grupą inwalidztwa a także dzieci z niepełnosprawnościami.

Program przewiduje świadczenie opieki dziennej lub całodobowej. Opieka dzienna realizowana była w formie usług opiekuńczych, w ramach opieki całodobowej skierowano osobę na pobyt okresowy w domu pomocy społecznej w Jarogniewicach, który również przystąpił do programu i tworzy odpowiednie miejsca do przyjmowania osób na czas opieki wytchnieniowej.

W ramach programu osoby mogły otrzymać nieodpłatnie maksymalnie 240 godzin usług dla jednej osoby lub 14 dni całodobowej opieki.

Pomoc otrzymało 11 opiekunów osób z niepełnosprawnościami, w tym 3 dzieci. Głównie realizowano pomoc w formie dziennej - udzielono 1.811 godz. usług, dwie osoby skorzystały z pomocy całodobowej, w pełnym wymiarze – 14 dni, w DPS w Jarogniewicach.

Całkowity koszt programu wynosił 90.664,36 zł.

W celu realizacji opieki wychowawczej w formie dziennej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał w 2023 r. łączne 11 osób, z czego 9 na umowy zlecenie a dwie osoby prowadziły działalność gospodarczą.

4. Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej

W 2023 r. Gmina Śmigiel przystąpiła do udziału w Programie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023, który był realizowany w ramach Funduszu Solidarnościowego.

Głównym celem programu AON jest wprowadzenie usług asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Program zakłada wsparcie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub innym, tożsamym ze znacznym stopniem np. z pierwszą grupą inwalidztwa, osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności a także dzieci z niepełnosprawnościami.

W ramach programu uczestnicy mogli otrzymać nieodpłatnie pomoc asystenta w wymiarze uzależnionym od sytuacji, określonych w programie.

W 2023 roku z Programu skorzystało łącznie 6 osób, wśród których było 4 dorosłych i 2 dzieci.

Z osób dorosłych 1 z nich miała orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności a pozostałe orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Uczestnikom udzielono 1.714 godzin i 15 minut usług asystencji osobistej.

Całkowity koszt programu wynosił 74.760,08 zł z czego 705 zł stanowił wkład własny Gminy.

Do realizacji Programu w ciągu całego czasu trwania edycji 2023 zatrudniono łącznie 6 osób, z czego 3 na umowy zlecenie.

5. Korpus Wsparcia Seniorów

W 2023 r. Gmina Śmigiel przyjęła Gminny Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023 i przystąpiła do ogólnopolskiego programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023. Była to kontynuacja Programu wdrożonego w roku 2022. Program został dofinansowany ze środków budżetu państwa.

Celem programu było zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia. Beneficjentami programu były osoby prowadzące samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkające z osobami bliskimi, które nie były w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

W 2023 r. Gmina Śmigiel kontynuowała realizację Modułu II Programu zwany „teleopieką” lub „opieką na odległość”, który miał na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych.

Uczestnicy programu otrzymali tzw. opaskę bezpieczeństwa, wyposażoną w przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS, detektor upadku, czujnik zdjęcia opaski, lokalizator GPS, funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi czy funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe. Ponadto w ramach programu sfinansowano usługę monitorowania bezpieczeństwa seniorów.

Pomocą objęto 22 osoby. Całkowity koszt zadania wynosił 12.100,00 zł. Wysokość środków przyznanych na realizację Programu wyniosła 7.808,30 zł.

6. Klub Seniora TĘCZA

Klub Tęcza w ciągu roku skupiał 15 osób, z czego aktywnie uczęszczających w zajęciach było 14 seniorów. Zajęcia odbywały się średnio 19 godzin w tygodniu. Łącznie w 2023r. wypracowano 655 godzin.

Uczestniczkom zapewniono opiekę animatorki Klubu, rehabilitację, zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu, poczęstunek, zajęcia manualne, zajęcia umysłowe, zajęcia biblioteczne, zajęcia międzypokoleniowe z dziećmi z przedszkola i podstawówki, spotkania integracyjne z seniorami z zewnątrz, wycieczki, szkolenia, organizowano spotkania okolicznościowe, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych i sportowych.

7. Prace społecznie użyteczne

Wraz z Zakładem Komunalnym organizowaliśmy prace społecznie użyteczne dla osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej. Prace zorganizowano dla 11 osób, przy pracach porządkowych na terenie gminy oraz jako asystentów dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Koszt wypracowanych i wypłaconych świadczeń wynosił 30.061 zł, z tego kwota 19.379 zł stanowiła dofinansowanie PUP, wypracowano 2.855 godzin. Prace trwały w okresie od kwietnia do listopada 2023 r.

8. Karty Dużej Rodziny

Ośrodek realizował zadania związane z wydawaniem Kart Dużej Rodziny.

W 2023 r. przyjęto 207 wniosków o wydanie KDR. Zamówiono 477 Kart Dużej Rodziny.

W efekcie prowadzonego od 2014 r. programu - na koniec ubiegłego roku - liczba rodzin osiadających kartę wynosi 1.186 rodziny.

8. Punkt wydawania odzieży

W budynku Ośrodka Zdrowia prowadzony jest punkt wydawania odzieży, w którym nieodpłatnie pracuje wolontariuszka, do punktu pozyskujemy drobny sprzęt rehabilitacyjny oraz łóżka, które wypożyczamy.

9. Prawo do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych

Ośrodek ustala uprawnienia do prawa do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych, dla osób, które nie mają możliwości ubezpieczenia i spełniają kryterium dochodowe. W 2023 r. wydano 34 decyzje w tych sprawach.

11. Komisja mieszkaniowa

Pracownik Ośrodka uczestniczył w pracach Komisji mieszkaniowej, rozpatrującej wnioski o przydzielenie mieszkań z zasobów komunalnych oraz prawa do lokali socjalnych.

Istotne dla pomocy społecznej kierunki działań wymagające szczególnej uwagi w roku 2024

- zapewnienie rodzinom i osobom samotnym zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych, ochrona tych osób przed marginalizacją społeczną, w szczególności w obliczu znaczącego wzrostu cen;
- podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez stałe podnoszenie umiejętności i kompetencji kadry pomocy społecznej;
- wspieranie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi;
- rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie umiejętności aktywnego rozwiązywania różnych problemów życiowych, prawidłowego gospodarowania posiadanymi zasobami, korzystania z różnych dostępnych społeczeństwu form pomocy, rozwijania kompetencji życiowych;
- zapewnienie właściwych warunków pracy pracownikom Ośrodka.

Śmigiel, 27 marca 2024 r.